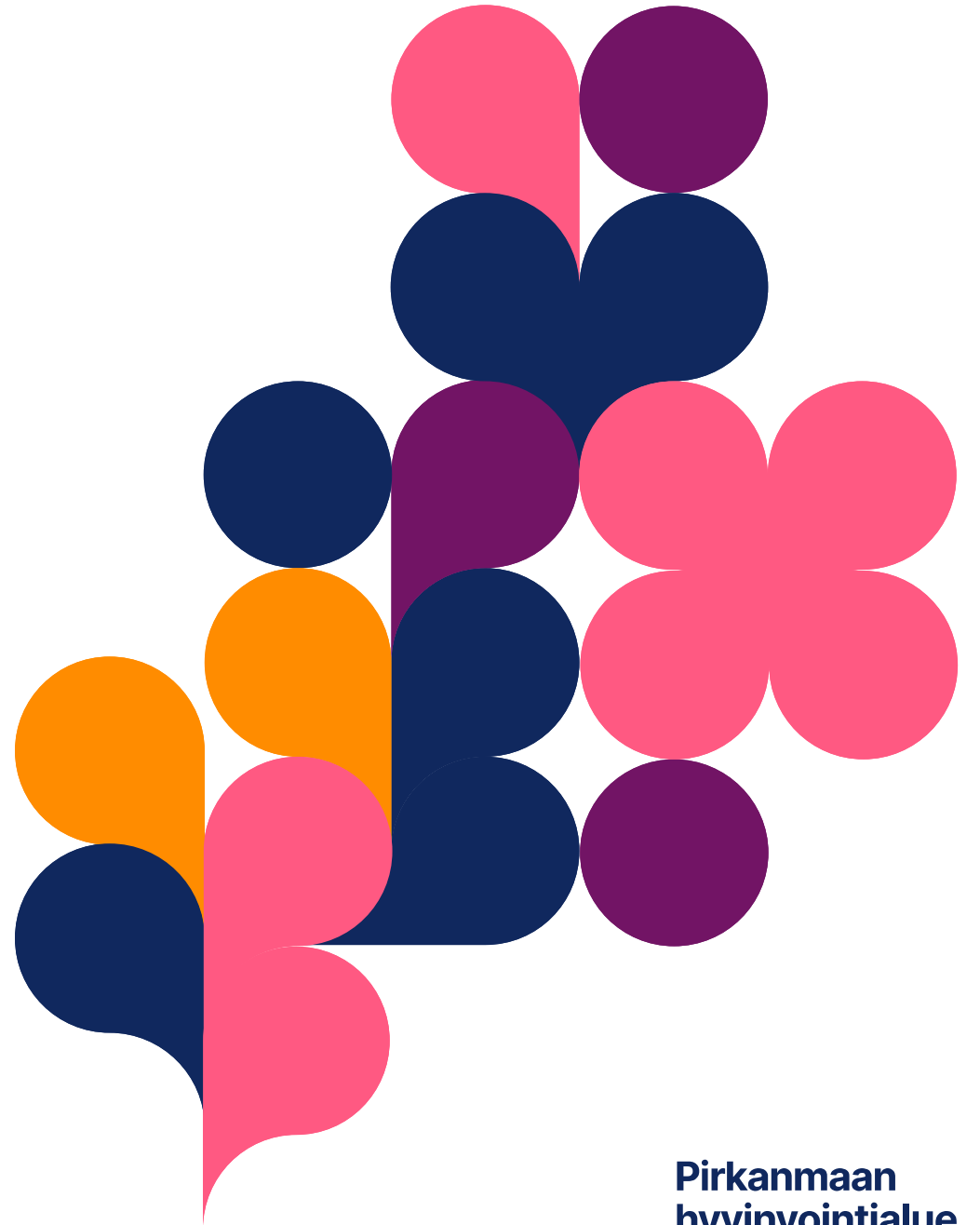

**Pirkanmaan
hyvinvointialue:
Hyvinvoinnin ja
terveyden edistäminen,
väkivallan ehkäisyn
kokonaisuus**

Väkivallan ehkäisy osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä hyvinvointialueella – miksi?

Väkivallan vastainen työ, erityisesti väkivallan ennalta ehkäisy ja torjunta ovat osa kuntien sekä hyvinvointialueiden vastuulla olevaa terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Pirkanmaan hyvinvointialueella tehtävässä väkivaltaa ennalta ehkäisevässä työssä korostuu yli organisaatorajojen tehtävä monialainen yhteistyö. Kivijalkana on ammattilaisten osaamisen vahvistaminen siten, että *väkivallalta suojaavat tekijät ja väkivallalle altistavat riskitekijät* tunnistetaan riittävän varhain, jo ennen varsinaista väkivallan uhkaa.

Väkivallan ehkäisyn toimeenpanosuunnitelma tukee hyvinvointialueen toimintaa, tehostaen väkivaltaerityisten tuki- ja konsultaatorakenteiden hyödyntämistä asiakkaan osallisuutta tukien, epätarkoituksenmukaista edelleen lähettämistä välttämällä.

Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi

OHJAUS 10/2022

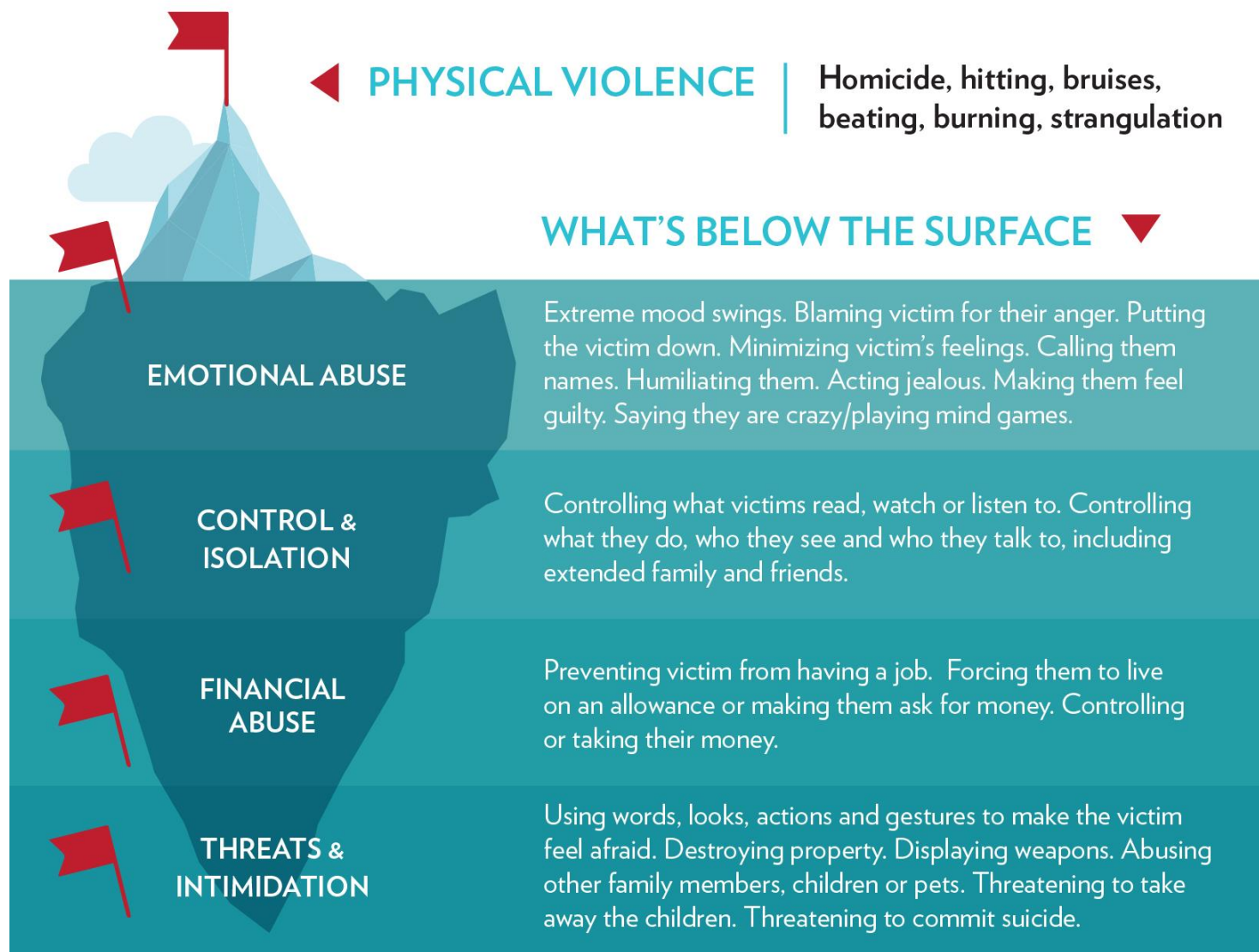
Martta Ochober
Hanna-Leena Laitinen

Väkivallan ehkäisy on velvollisuus

- Alueellista väkivallan ehkäisyä ohjaavat kansainväliset sopimukset ja niihin pohjautuvat kansalliset väkivallan vastaisen työn toimeenpanosuunnitelmat ja –ohjelmat.
- **Istanbulin sopimus** (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta).
  - Voimassa Suomessa lain tasolla vuodesta 2015.
  - Kattaa kaikki naisiin kohdistuvan väkivallan muodot.
  - Kiinnittää erityistä huomiota naisiin ja tyttöihin sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreina.
  - Suomessa sopimusta sovelletaan myös miehiin ja poikiin, joihin kohdistuu lähisuhdeväkivaltaa.
  - Sopimus painottuu väkivallan ennaltaehkäisyyn, mutta se sisältää myös useita velvoitteita väkivallan uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi sekä väkivallan tekijöiden saattamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen.
- **Lanzaroten sopimus, YK:n lasten oikeuksien sopimus, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (13.6.2024).**
- Kunnilla ja hyvinvointialueilla merkittävä rooli alueellisen toiminnan kehittämisessä ja toimintojen järjestämisessä

Pinnan alla?

- **75%** 16-74- vuotiaista suomalaisista on kokenut lähisuhdeväkivaltaa ainakin kerran elämänsä aikana. (Siltala ym. 2022)
- **45%** 16-17 vuotiaista parisuhteessa olleista tytöistä on kokenut väkivaltaa kumppaninsa taholta (Siltala ym. 2022)
- Haasteena mm. häpeä ja ylisukupolvisuus

Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset

Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa

Heli Siltala, Tomomi Hisasue, Johanna Hietämäki, Juhani Saari,
Taina Laajasalo, Martta October, Hanna-Leena Laitinen, Jani Raitanen

VALTIONEUVOSTON SELVITYS- JA
TUTKIMUSTOIMINNAN JULKAISUSARJA 2022:52

tietokayttoon.fi

Inhimillinen kärsimys ja yhteiskunnallinen kurimus

- Lähisuhdeväkivalta on merkittävä yhteiskunnallinen ongelma, josta aiheutuu huomattavaa inhimillistä kärsimystä, vakavia fyysisiä sairauksia ja mielenterveysongelmia (Miller & McCaw, 2019; Stubbs ym., 2021).
- Suomessa 2015–2020 yhteensä 33 000 lähisuhdeväkivallan uhria (Kelan, turvakotien, poliisin, perus- ja erikoissairaanhoidon rekisterit sekä GBV –väestökysely).
- Lähisuhdeväkivallan aiheuttama terveydenhuoltopalveluiden lisäkustannus oli **1 024 €/hlö** vuosittain verrattuna muuhun väestöön. Lisäkustannuksia kertyi 6 vuoden seurannan ajan, todennäköisesti kerrannaisvaikutuksineen myös pidempään.
- Viiden vuoden aikana **naisten kokeman fyysisen parisuhdeväkivallan aiheuttamat suorat terveydenhuollon lisäkustannukset ovat 150 miljoonaa euroa vuodessa.**
- Parisuhdeväkivallasta aiheutuu **sosiaali- ja tarvepalveluille 60-90% ja oikeuspalveluille 70% lisäkustannukset** vuosittain.
- Lapsuudessa koettu väkivalta näkyy 50% korkeampina sosiaali- ja oikeuspalveluiden kustannuksina aikuisuudessa.

Väestötason hyvinvointi indikaattoritiedon valossa väkivallan ehkäisyn näkökulmasta Pirkanmaalla

Lasten ja nuorten kokema väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten toimesta (Kouluterveyskysely 2023, Pirkanmaa)	%
4.-5. luokkalaisista kertoo kokeneensa fyysistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien aikuisten toimesta	15 %
8.-9 luokkalaisista kertoo kokeneensa fyysistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien aikuisten toimesta	12,5%
4.-5. luokkalaisista kertoo kokeneensa henkistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien aikuisten toimesta	25,9%
8.-9. luokkalaisista kertoo kokeneensa henkistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien aikuisten toimesta	29,3%
Väkivalta ja sen riskitekijät aikuisväestössä	%
20-64 vuotiaat, fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneet (osuus alueen asukkaista v. 2022)	10%
65 vuotta täyttäneet, fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneet (osuus alueen asukkaista v. 2022)	4,1%
Avioeroja 25-64 –vuotiailla (1000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa kohden v. 2023)	16,4%
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä (% kirjatuista käyntisyistä v. 2023)	7,4%
Pitkäaikaistyöttömät, työttömien osuudesta (v. 2023 kaikki sukupuolet)	29%
Ulkona, yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa olevat yksinäiset asunnottomat	0,1%

Elinympäristön turvallisuus ja riskitekijät	%
Poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset /1000 asukasta v. 2023	6,8%
Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus v. 2022	68,8%
Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus 20-64- vuotiaat v. 2022	3,4%
Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syyllisiksi epäillyt /1000 asukasta v. 2023	1,5%
Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus v. 2022	17,5%.

Turvakotipalvelujen käyttö Pirkanmaalla 2023	%
Turvakotien asiakkaat (/10 000 alueen 18-64- vuotiasta)	9,9
Turvakotien asiakkaat, lapset (0-17v, / 10 000 vastaavan ikäistä lasta)	18,6
Turvakotien asumispäiviä (lukumäärä)	14 132

Väkivallan ehkäisy on monialaista yhteistyötä parhaimmillaan

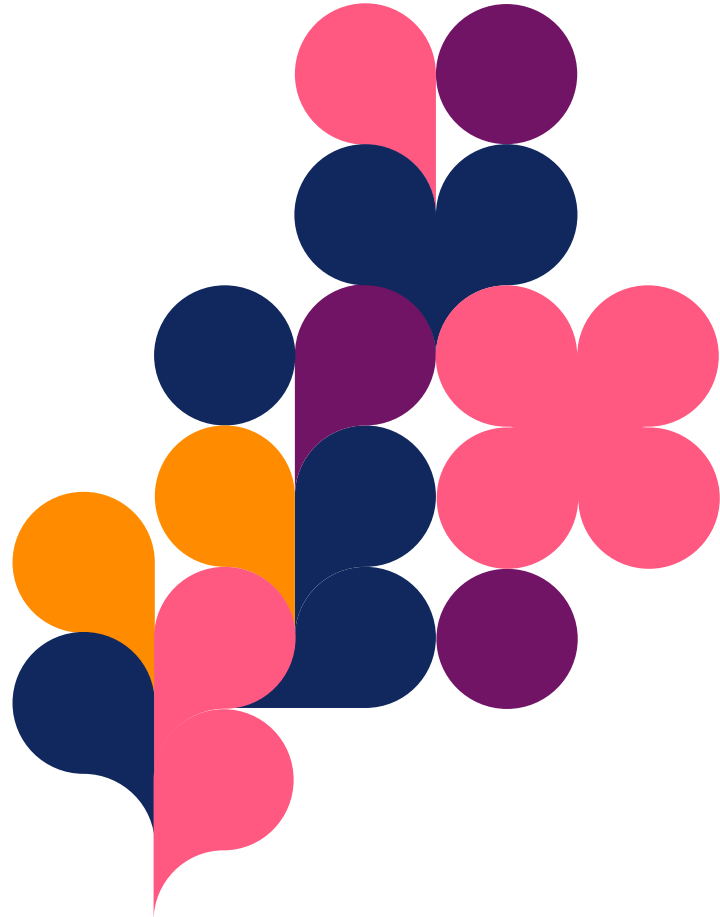
- Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt ja muut alueen toimijat
- Osaamisen vahvistaminen on kivijalkana muutokselle
  - THL:n väkivalta-aiheiset verkkokoulut
  - Täsmäkoulutukset, toimintaympäristö ja tarpeet huomioiden
- Toimivat tuki- ja konsultaatorakenteet
- Kaikissa kohtaamisissa väkivaltariskiä arvioidaan tilanteeseen soveltuen
  - Tunnistaminen, puheeksi ottaminen, kirjaaminen, asiakkaan osallisuus

Suun terveydenhuolto väkivallan ehkäisyyn etulinjassa

- Suun terveydenhuollon palveluissa kohdataan kattavasti myös väkivaltariskissä olevat kuntalaiset
- Minun tiimini- monialainen toimintamalli työn ja puuttumisen tukena
- Ennaltaehkäisy ja terveyttä edistävä toimintakulttuuri

Yhteystiedot

Noora Kannisto
Suunnittelupäällikkö

noora.kannisto@pirha.fi

Väkivallan ehkäisyn kokonaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen vastuuyksikkö/
Integraatiotoimialue

Sari Ketola
Palvelupäällikkö

sari.ketola@pirha.fi

Suun terveydenhuolto

Avopalvelut

